

Τράπεζες: Σημαντικές τροποποιήσεις στο πλαίσιο εξυγίανσης

Τον Νοέμβριο του 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα πακέτο προτάσεων για την περαιτέρω μείωση των κινδύνων στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Οι προτάσεις περιλαμβάνουν τροποποιήσεις στον Κανονισμό για τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, στην Οδηγία για την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, στην Οδηγία για την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και στην Οδηγία για τον ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης. Το πακέτο προτάσεων αποτελεί την ολοκλήρωση του φιλόδοξου έργου της μεταρρύθμισης του ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου, της ενδυνάμωσης της προληπτικής εποπτείας και της εξυγίανσης του τραπεζικού τομέα.

Πιο κάτω, θα αναφερθώ σε δύο σημαντικές τροποποιήσεις που αφορούν την Οδηγία για την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων. Η πρώτη αφορά την υποχρεωτική διατήρηση ελάχιστων απαιτήσεων επιλέξιμων υποχρεώσεων (minimum requirement of eligible liabilities-MREL) και η δεύτερη την κατάταξη στο πτωχευτικό δίκαιο αυτών των χρεωστικών μέσων (MREL) που θα υποχρεούνται να εκδίδουν οι τράπεζες. Η Οδηγία για την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων του 2014 υποχρεώνει τις τράπεζες να διατηρούν ένα ελάχιστο απόθεμα επιλέξιμων υποχρεώσεων για σκοπούς απομείωσης ή μετατροπής σε κοινές μετοχές έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική και αξιόπιστη εφαρμογή του εργαλείου της διάσωσης με ίδια μέσα (bail-in). Ως εκ τούτου, οι τράπεζες θα υποχρεωθούν να εκδώσουν χρεωστικά μέσα μειωμένης εξασφάλισης για να διασφαλίσουν τόσο την ικανότητα απορρόφησης μελλοντικών ζημιών όσο και την ευχέρεια εφαρμογής του εργαλείου διάσωσης με ίδια μέσα για σκοπούς αποκατάστασης της κεφαλαιακής επάρκειας.

Η ελάχιστη απαίτηση επιλέξιμων υποχρεώσεων που θα υποχρεούται να διατηρεί η τράπεζα θα καθορίζεται από την Αρχή Εξυγίανσης ως ένα ποσοστό των σταθμισμένων σε κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων (risk weighted assets) της τράπεζας (ή υπό προϋποθέσεις ως ποσοστό του δείκτη μόχλευσης). Η Αρχή Εξυγίανσης, αφού λάβει υπόψη τις πρόνοιες του σχεδίου εξυγίανσης, το επιχειρηματικό μοντέλο, το μοντέλο χρηματοδότησης και το προφίλ κινδύνου της κάθε τράπεζας, υπολογίζει το απόθεμα ελάχιστης απαίτησης επιλέξιμων υποχρεώσεων ως το άθροισμα δυο παραμέτρων. Η πρώτη παράμετρος είναι το «ποσό απορρόφησης ζημιών» (loss absorption amount) και αποτελείται από την κεφαλαιακή απαίτηση που καθορίζει ο Πυλώνας 1 (8% των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού) συν την απαίτηση που καθορίζεται στον Πυλώνα 2 (πρόσθετα κεφάλαια για άλλους σημαντικούς κινδύνους) συν τα κεφαλαιακά αποθέματα (capital buffers) που οφείλει να διατηρεί η τράπεζα (ασφαλείας, συστημικό και αντικυκλικό). Η δεύτερη παράμετρος είναι το «ποσό ανακεφαλαιοποίησης» (recapitalisation amount) το οποίο ισούται με την ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια (Πυλώνας 1 συν Πυλώνας 2) που θα πρέπει να τηρεί η τράπεζα βάσει του ισολογισμού που θα διαμορφωθεί μετά την εφαρμογή του σχεδίου εξυγίανσης.

Η δεύτερη σημαντική τροποποίηση, που σχετίζεται άμεσα με την πρώτη τροποποίηση, αφορά την ιεραρχική κατάταξη της αφερεγγυότητας των χρεωστικών μέσων που θα πρέπει να εκδώσει η τράπεζα για σκοπούς συμμόρφωσης με την υποχρέωση διατήρησης ελάχιστης απαίτησης επιλέξιμων υποχρεώσεων. Το πτωχευτικό δίκαιο στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαφέρει σημαντικά, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται ουσιαστικές αποκλίσεις στην κατάταξη των απαιτήσεων των πιστωτών. Το γεγονός αυτό αφενός ενισχύει την αβεβαιότητα των εκδοτών τέτοιων χρεωστικών μέσων, των επενδυτών αλλά και των Αρχών Εξυγίανσης και αφετέρου περιπλέκει την εφαρμογή του εργαλείου διάσωσης με ίδια μέσα, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις διασυννοριακών τραπεζών. Επιπλέον, οι νομικές διαφορές στο πτωχευτικό δίκαιο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης πιθανόν να επιφέρουν επιπτώσεις στην τιμολόγηση των χρεωστικών μέσων και να προκαλέσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα αφού οι επενδυτές πιθανόν να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης ανάλογα με τη χώρα έκδοσης και το νομικό πλαίσιο που ισχύει.

Η προτεινόμενη τροποποίηση απαιτεί μια ενιαία προσέγγιση στο θέμα της κατάταξης των πιστωτών των τραπεζών στο πτωχευτικό δίκαιο και υποχρεώνει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν μια νέα κατηγορία ανεξασφάλιστων πιστωτών (non-preferred senior debt) η οποία κατατάσσεται μετά τα ίδια κεφάλαια και τις υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης και πριν από άλλες υποχρεώσεις υψηλής εξασφάλισης. Η ξεκάθαρη εναρμόνιση του νομικού πλαισίου θα δώσει στις τράπεζες τη δυνατότητα να εκδώσουν χρεωστικά μέσα που θα εμπίπτουν στη νέα αυτή κατηγορία ανεξασφάλιστων πιστωτών, θα μειώσει τον όποιο νομικό κίνδυνο πιθανόν να προκύψει από απαιτήσεις ή/και διεκδικήσεις πιστωτών και θα διευκολύνει την εφαρμογή του εργαλείου της διάσωσης με ίδια μέσα.

Οι δύο πιο πάνω σημαντικές τροποποιήσεις, όπως και οι υπόλοιπες αλλαγές που περιλαμβάνει το πακέτο προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επιφέρουν στις τράπεζες σημαντικό κόστος συμμόρφωσης. Είναι αντιληπτό ότι παρά την όποια μεταβατική περίοδο δοθεί μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, οι τράπεζες θα επωμιστούν μεγάλο κόστος υλοποίησης και σημαντική αύξηση στο κόστος χρηματοδότησής τους. Αναμένεται δε, ότι το κόστος θα είναι ιδιαίτερα αυξημένο για εκείνες τις τράπεζες οι οποίες δεν έχουν εμπειρία στην έκδοση τέτοιων χρεωστικών μέσων αλλά ούτε και πρόσβαση στις διεθνείς χρηματαγορές. Οι παρατεταμένες κανονιστικές και εποπτικές αλλαγές επιφέρουν συνεχώς αυξανόμενες κεφαλαιακές απαιτήσεις και δυσχεραίνουν τον μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό και τον καθορισμό ενός σταθερού επιχειρηματικού μοντέλου. Όλα αυτά λαμβάνουν χώρα σε μια περίοδο οικονομικής αβεβαιότητας και σε ένα περιβάλλον όπου τα επιτόκια και η απόδοση κεφαλαίων είναι ιδιαίτερα χαμηλά, θέτοντας έτσι τις τράπεζες ενώπιον τεράστιων προκλήσεων που χρήζουν ιδιαίτερης διαχείρισης και πολύ προσεκτικού σχεδιασμού.

Μιχάλης Κρονίδης
Πρώτος Ανώτερος Λειτουργός
Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου